

Vapepinfo

VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU TIEDOTTAA

1|2014

Vapepa 50 vuotta

AUTTAJAT JÄMIJÄRVELLÄ JA RAAHESSA

KAMERA TUTUKSI JA SOME TEHOKÄYTTÖÖN

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Ajankohtaista
- 6 Mukana surun ensihetkinä Jämijärvellä
- 9 Vapepa-tutka pitää auttajat kartalla
- 10 Rohkeasti kuvaamaan
- 12 Vauhtia viestintään Twitteristä
- 14 Hyvän mielen harjoitus
- 16 Muovilapioilla ja sisulla öljyä vastaan
- 18 Svensk resumé

Eero Sario

Vapaaehtoistoiminta saatava houkuttelevaan pakettiin

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun 50-vuotisjuhlavuosi on edennyt jo yli puolen välin. Kevään pääjuhlassa palasimme verkostomme juurille vuosikymmenten taakse. Nyt on aika katsoa rohkeasti kauemmas. Olemme yhdessä asettaneet toiminnallemme tavoitteet vuoteen 2020 asti ja niiden toteuttamiseen tarvitaan kaikkia.

SPEK JULKAISI KEVÄÄLLÄ ensimmäisiä tuloksia tutkimuksesta, jossa selvitettiin vapaaehtoisten saatavuutta ja käytettävyyttä häiriötilanteissa. Tutkimus kertoo selvästi, että suuri osa Vapepan hälytystoiminnasta mukana olevasta joukosta on vartunutta väkeä.

Vapepan tilanne ei merkittävästi poikkea suomalaisen järjestökentän yleistilanteesta, mutta siitä huolimatta toiminnan aika on nyt: meidän on aloitettava urakka nuorten vapaaehtoisten määrän saamiseksi selvään nousuun. Käytännönläheinen tekeminen, aito auttaminen ja työelämässäkin tunnustettava arvokas kokemus kiinnostavat nuoria – ne vain on osattava paketoita riittävän houkuttelevaksi kokonaisuudeksi.

JOTTA SAAMME UUTTA väkeä joukkoomme, toimintamme on oltava näkyvillä ja saatavilla. Siksi myös Vapepa siirtyi keväällä virallisesti sosiaaliseen mediaan, jossa se on ollut mukana aktiivisten vapaaehtoisten ansiosta jo pitkään.

Nyt valikoimaan on lisätty Vapaaehtoisen pelastuspalvelun valtakunnallinen Facebook-sivu, jolla viestitään ajantasaisesti laajan järjestökentän toiminnasta. Jäsenjärjestöille sivu antaa mahdollisuuden kertoa toiminnastaan suurelle pelastuspalvelutoiminnasta kiinnostuneelle joukolle. Tämä tilaisuus kannattaa käyttää hyväksi!

Eero Sario

SOME ON VAIN YKSI vastaus viestintäympäristön muutoksiin. Todennäköisesti yhä suurempi osa Vapepan viestintämateriaalista julkaistaan jatkossa sähköisessä muodossa. Myös koulutus on mielekästä siirtää verkkoon silloin, kun verkossa opiskelemalla varsinaisen lähiopetuksen aika säästyy harjoitteluun ja muuhun käytännön toimintaan. Myös toiminnan suunnittelu, tapahtumien ja kurssien markkinointi sekä hälytysten seuranta muuttuvat, kun uutta toiminnanohjausjärjestelmää kehitetään. Tavoitteena on saada sekä käytössä olevat materiaalit että toimintaa koskevan tiedon hallinta mahdollisimman lähelle tekijöitä – kaikkia, jotka auttavat ihmisiä ja tukevat viranomaisia.

TÄSSÄ VAPEPA-INFON numerossa on reilusti asiaa somesta ja muustakin viestinnästä. Hyviä hetkiä lehden parissa ja turvallista juhluvuoden jatkoa!

Heikki Väätäminen
Valmiuskoordinaattori
Suomen Punainen Risti

YHTEYSTIEDOT

► **Helsingin ja Uudenmaan piiri** (Helsinki)
Jarmo Hollstein, 020 701 2361

► **Hämeen piiri** (Tampere)
Tapani Huhtala, 020 701 2785

► **Kaakkois-Suomen piiri** (Kouvola)
Eila Siira, 020 701 2724

► **Lapin piiri** (Rovaniemi)
Annikki von Pandy, 0400 391 868

► **Länsi-Suomen piiri** (Jyväskylä)
Tave Rautiainen, 020701 2846

► **Oulun piiri** (Oulu)
Markku Grip, 20 701 2619

► **Satakunnan piiri** (Pori)
Kari Petäjä, 020 701 2826

► **Savo-Karjalan piiri** (Kuopio)
Ville-Petteri Pulkkinen, 0400 648 268

► **Varsinais-Suomen piiri** (Turku)
Tommi Virtanen, 020 701 2405

► **Åbolands distrikt** (Åbo)
Annalena Sjöblom, 0400 838 675

► **Ålands distrikt** (Mariehamn)
020 701 2701

► **Österbottens svenska distrikt** (Vasa)
Rolf Sund, 020 701 2754

► **Valtakunnallinen koordinaatio**
Heikki Väätäminen, 020 701 2124

► **Koulutus- ja VIRVE-asiat**
Jukka-Pekka Kaasinen, 020 701 2131

► **Ensihuolto**
Melinda Palomaa, 020 701 2127

► **Psykososiaalisen tuen koordinaatio**
Tuula Luoma, 020 701 2130

► **Viestintä**
Sari Häkkinen, 020 701 2003

► **Sähköpostiosoitteet:** etunimi.sukunimi@punainenristi.fi

► **Postiosoite**
Vapaaehtoinen pelastuspalvelu
c/o Suomen Punainen Risti
PL 168
00141 Helsinki

► **Toimitus:** Sari Häkkinen
Taitto: Sari Häkkinen
Kansikuva: Eero Sario
Paino: Hannun Tasapaino Oy
ISSN: 1456-2553

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu auttaa, kun viranomaisten voimat eivät yksin riitä. 20 000 vapaaehtoisen muodosta Vapepa osallistuu vuosittain satoihin hälytystehtäviin ympäri maata. Lisätietoja osoitteessa vapepa.fi ja Facebookissa: [facebook.com/vapepa](https://www.facebook.com/vapepa).

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

Onnea Vapepa!

50-vuotiasta Vapaaehtoista pelastuspalvelua juhlittiin lauantaina 29.3. Tampere-talolla lähes 400 osallistujan voimin. Samalla palkittiin ansioituneita vapaaehtoisia. Juhlaviikonlopun aloitti perjantaina Poliisiammattikorkeakoulun harjoituskaupungissa järjestetty ensihuoltoharjoitus - lue lisää harjoituksesta sivulta 14.

Eero Sario

Etsintäkoulutus uudistuu

VAPEPA UUDISTAA etsintäkoulutustaan. Odotetuin muutos on uuden etsintämenetelmän liittäminen osaksi Vapepan "työkalupakkia". Samalla on poliisin kanssa sovittu yhteisistä kättiteistä: MSO on poliisin käyttämä etsinnänjohtamisjärjestelmä, johon sisältyy uusi partioetsintämenetelmä.

Ensimmäisenä muutos näkyy etsinnän peruskurssilla, valmiuskouluttajien koulutuksessa ja maastojohtajakurssilla. Lokakuussa pidettävässä valmiuskouluttajien täydennyskoulutuksessa perehdytään partioetsintämenetelmän kouluttamiseen ja taustoitetaan tarpeellisilta osin MSO:ta. Myös Vapepa-johtajille järjestetään täydennyskoulutus, jossa tutustutaan uuteen menetelmään muiden aiheiden ohella. Täydennyskoulutus pidetään Punaisen Ristin koulutuskeskuksessa Nynäsissä Heinolas-

sa 7. helmikuuta. Tarkempaa tietoa koulutuksen sisällöstä ja ilmoittautumisesta tulee Vapepan verkkosivuille syksyn aikana. Lisätietoja saa valmiuskoulutussuunnittelija **Jukka-Pekka Kaasiselta**, jukka-pekka.kaasinen@punainenristi.fi.

Kelkka tuli tarpeeseen

PUNAISEN RISTIN Oulun piiri on saanut moottorikelkan lahjoituksena moottoriajoneuvoja urheilu- ja vapaa-ajan käyttöön valmistavalta BRP Finlandilta. Lynx Yeti -mallinen kelkka on varusteltu pelastuspalvelutoiminnan tarpeisiin ja sitä tullaan käyttämään etenkin operaatioiden johtotehtäviin ja autettavien turvaan saattamiseen.

Kymmenennen toimintavuotensa kunniaksi BRP lahjoitti kelkkoja myös Ruotsin, Norjan ja Venäjän pelastuspalveluille.

Syksyllä järjestetään kaksi Vapepa-foorumia

JUHLAVUODEN Vapepa-foorumit järjestetään kahdessa osassa: Etelä-Suomen foorumi pidetään risteilynä 22.-23. marraskuuta ja Pohjois-Suomen foorumi Syötteellä viikkoa myöhemmin, 29.-30. marraskuuta.

Vapepa-foorumi on Vapaaehtoisen pelastuspalvelun vuosittainen tapaaminen, jossa Vapepan toimijat ja yhteistyökumppanit koontuvat ajankohtaisten asioiden äärelle.

Historia kansissa

VAPAAEHTOISEN pelastuspalvelun 50-vuotinen historia on nyt koottu historiajulkaisuksi. Historioitsija **Heidi Huovisen** tutkimukseen perustuva ja hänen kirjoittamansa teos "Vapaaehtoinen pelastuspalvelu 1964 - 2014: 50 vuotta vapaaehtoista pelastuspalvelutoimintaa Suomessa" julkistettiin Vapepan 50-vuotisjuhlassa Tampereella. Historiajulkaisu on saatavilla Punaisen Ristin valmiuspäälliköiden kautta.

Katja Ruostila on vuoden valtakunnallinen pelastaja

TAMPEREEN PÄÄJUHLASSA luovutettiin **Katja Ruostilalle** vuoden 2013 valtakunnallisen pelastajan tunnustus. Vesilahdessa asuva Ruostila on kuulunut Tampereen seudun etsintäkoirat ry:n hälytysryhmään yli 12 vuoden ajan ja hän on osallistunut koiriensa kanssa kymmeneen kadonneen ihmisen etsintöihin. Itse Ruostila on kouluttanut hälytysryhmään kaksi koiraa. Lisäksi monitoimimainen on osallistunut etsintöihin rivietsijänä ja autopartioissa.

Vapaaehtoisuransa aikana Katja Ruostila on kahdesti pelastanut eksyneen ihmisen ollessaan vasta matkalla varsinaiseen hälytystehtävään. Lisäksi hän on löytänyt koiransa kanssa metsään eksyneen naishenkilön.

- Ruostilan toiminta osoittaa huomiokykyä ja etenkin sellaista välittämistä, jota jokapäiväisessä liikenteessä ja yhteisöissä oikeasti kaivataan, valmiuden koordinaattori **Heikki Väättäminen** toteaa.

Juhlassa luovutettiin myös Vapepan historian ensimmäinen kultainen ansiomitali **Urpo Rainolle**. Rainto oli nuorena liikkuvan poliisin konstaapelina mukana Muoniolla vuonna 1963 pidetyssä suuretsinnässä, josta Vapepa sai alkunsa.

Kartat kiertoon

MAANMITTAUSLAITOS lahjoitti keväällä Vapaaehtoisen pelastuspalvelun käyttöön 125 000 karttalehteä, jotka on nyt jaettu piireihin ympäri Suomen.

Syksyn aikana kartat siirretään hälytysryhmien käyttöön. Vapepan saamat kartat - yhteensä 18 lavallista - jaettiin kesäkuussa Punaisen Ristin piireihin 2600 kilometrin pituisella rekkakiertueella. Kartat kattavat koko maan, joten niistä on iloa etsintäryhmille yhtä lailla Kouvolassa kuin Kemissäkin. Mittakaavaltaan kartat ovat 1:25 000 ja 1:50 000.

Karttalahjoitus on osa tämän vuoden kestävä Maanmittauslaitoksen Kartat kiertoon -kampanjaa, jonka aikana laitos luopuu painettujen ja suorien eli ei kokoon taitettavien karttojen varastoinnista. Painettujen karttojen kysyntä on vähentynyt, koska suuri osa kartoista on tarjolla verkossa.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on toistaiseksi ainoa karttalahjoituksen saaja, joka käyttää karttoja niiden alkuperäiseen tarkoitukseen. Vapepan lisäksi karttoja ovat saaneet esimerkiksi käsityöryitykset uusiokäyttöön.

Eero Sario

Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin valmiuspäällikkö **Jarmo Holstein** lastasi Vapaaehtoisen pelastuspalvelun saamia karttoja aution maaliskuussa.

Lue lisää: maanmittauslaitos.fi/kartatkiertoon

Mukana surun ensihetkinä Jämijärvellä

Ensihuollon vapaaehtoiset olivat paikalla kymmenien omaisten ja ystävien tukena pienkoneen syöksytyä maahan pääsiäissunnuntaina Satakunnan Jämijärvellä.

Teksti ja kuvat Maija Unkuri

Kaksi keltaista ja kuusi punaista ruusua koneen putoamispaikalla muistuttavat kahdeksasta henkensä menettäneestä laskuvarjohyppääjästä. Ilmassa leijuu hienoinen noen haju, metsässä kukkuu käki.

Puolentoista kilometrin päässä sijaitsevalla laskuvarjokerholla on arkipäivänä hiljaista. Vapepan valmiuskouluttajan **Anja Tunturin** mieleen palautuvat pääsiäisen tapahtumat, kun hän tulee Jämille.

– Aika tarkkaan muistan monenkin ihmisen ilmeitä, sanomisia ja tekemisiä, sanoo Anja Tunturi. – Ne ovat erikoisella tavalla taltioituneet tuonne pääsisäiselle tietokonelevykkeelle.

Laskuvarjokerhon hyppääjät olivat Jämillä vuosia liikkuneelle Tunturille jääneet aiemmin etäiksi. Tilanne muuttui pääsiäisenä täysin.

– Ennen hyppääjät olivat minulle massaa, nyt he ovat henkilöitä. Tiedän, että voin mennä heidän kanssaan juttelemaan, ja toivottaa heidät tervetulleeksi keskustelemaan. Onnettomuu-

den jälkeen olenkin paljon tavannut heitä.

Tyrmistynyt hiljaisuus onnettomuuden jälkeen

Jämijärvellä asuva Tunturi oli turman sattuessa vain muutaman kymmenen kilometrin päässä tahtumapaikasta. Hän sai hälytyksen ollessaan pääsiäisenviitossa mökillä, juuri soutuarekeltä palanneena.

– Hälytys oli sen sisältöinen, että lähdet nyt heti. Hälytät mukaan kaikki mahdolliset porukat, mitä ryhmästä saa irti, toteaa Tunturi.

Turman jälkeen Jämille oli laskuvarjohyppääjien ja uhrien omaisten lisäksi kokoontunut pelastushenkilökuntaa, tiedotusvälineitä ja huomattava määrä muuten vain uteliaita. Tukea tarvitsevien määrä oli loppulaskelmien mukaan 170. Väentungoksesta huolimatta aurinkoisen pääsiäissunnuntain järkyttynyt hiljaisuus keskuksessa oli läpitunkeva.

Kokeneena ensihuollon vapaaehtoisena Tunturi osasi etu-

käteen hieman arvailakin, mitkä tunnelmat paikalla olisivat. Hänellä oli takanaan kokemusta muun muassa Kauhajoen koulusurman jälkeisestä ensihuollosta. Muille ryhmäläisille, joilla ei ollut kosketuspintaa suuronnettomuuksiin, hiljaisuus tuli yllätyksenä.

– Heille jäätyneen tuntuinen tilanne oli vähän kummallistakin. Se oli ihan käsinkosketeltavaa, kukaan ei oikein puhunut mitään, sanoo Tunturi.

Epätietoisuudesta yhdessä eteenpäin

Onnettomuuden jälkihoidosta vastasivat pelastusviranomaiset, Satakunnan sairaanhoitopiirin henkilön ensiavun valmiusryhmä ja Suomen Punaisen Ristin ensihuollon ryhmä yhdessä.

Ensihuollolle järjestyivät pikaisesti tilat laskuvarjohyppääjien pakkaushallista.

– Vaikein hetki oli tulo halliin, muistelee Tunturi. – Päässä liikkui kysymyksiä: Mistä kuuluu aloittaa? Mitä voin tehdä? Olemmeko me tarpeellisia?

Eniten kysymyksiä tehtävään liittyen pyöri päässä juuri ennen tapahtumapaikalle tuloa myös ryhmäläisillä **Tiia Viljakaisella** Ikaalisista ja **Päivi Kuusistolla** Kankaanpäästä.

Ensihuoltotehtävä oli Tiia Viljakaiselle ensimmäinen. Valmentautunut hän toki oli, koska on ollut ryhmässä mukana alusta asti.

– Jännitti hirveästi tulla tänne, kun en tiennyt minne tulen. Matkalla tuli vastaan ambulanssi, ja vähän mietin että mitenköhän ämmän käy.

Kankaanpäälaisellä Päivi Kuusistolla oli ennen Jämijärven turmaa jonkin verran kokemusta, ja hän kertoo automatkalla valmentautuneensa edessä olevaan tehtävään.

– Oma olo oli sitten paikalle tullessa rauhallinen, muistelee Päivi Kuusisto.

– Ryhmän toiminta oli rauhallista ja eleetöntä. Oltiin käytettävissä, eikä tuppauttu minnekään, kertoo Tunturi. Yhteistyö toimi kuin unelma, kun tunnumme toistemme vahvuudet.

Pomotusta ei hänen mukaansa ryhmän kanssa tarvittu, vaan katseet riittivät kertomaan, kuka missäkin olisi parhaiten hyödyksi.

Alkuhämmennyksen jälkeen asiat alkoivat asettua kohdalleen. Paikalle yksitellen saapuvat ryhmäläiset katselivat ympärilleen ja yksi huomasi yhden asian, toinen toisen.

– Hyvät tuntosarvet ovat tällaisessa tilanteessa tärkeitä, korostaa Anja Tunturi. – Vaikeiden hetkien läpi mennään yhdessä.

Hän näkee ryhmän toiminnan soljuneen tilanteessa erinomaisesti, ja saman suuntaista kiitosta on tullut turmassa menehtyneiden omaisilta, sekä paikan päällä olleilta laskuvarjohyppääjiltä.

Voimaantumisen eri keinot

Sekä Päivi Kuusisto että Tiia Viljakainen miettivät ensihuoltotehtävästä lähtiessään, olisivatko itse voineet tehdä enemmän, sanoa jotakin muuta tai

muulla tavoin toimia toisin. Auttajille jääneitä kysymyksiä ja tunteja purettiin viikkoa turman jälkeen ensihuoltoryhmän yhteisessä tapaamisessa käytyissä keskusteluissa. Ryhmänvetäjä Anja Tunturi puolestaan voimaannutti itseään onnettomuuden jälkeen kävelylenkillä hyvän ystävän kanssa.

– Paras purku itselleni oli, kun lenkillä täällä Jämin maisemissa juttelimme niitä näitä, hän toteaa.

Pohjois-Satakunnan ensihuoltoryhmä kokonaisuudessaan tapaa parina viikonloppuna vuosittain. Tuolloin se voimaantuu Honkajoen VPK:n mökillä yhdessä touhuten ja jutellen.

Tuore ryhmä tiukoissa tilanteissa

Ensihuoltoryhmän vetäjää ja jäseniä kannustaa mahdollisuus lievittää toisen ihmisen hätää. Auttaminen on auttajallekin antoisa kokemus.

Tiia Viljakainen sanoo Jämijärven onnettomuuden vahvistaneen tietoisuutta vapaaehtoistyön tarpeellisuudesta.

– Ihmiselämä on niin arvaamatonta. Esimerkiksi jos itselle sattuisi jotakin vastaavaa, eikä olisi ketään auttamassa.

Ryhmän vetäjä Anja Tunturi saa auttamisen lisäksi tyydytystä ensihuoltoryhmästä itsestään.

– Kun on koonnut ja kouluttanut ryhmän, ja saa tällä tavoin nähdä kättensä työn tuloksen!

Vuonna 2010 perustetusta 20 hengen ensihuoltoryhmästä paikalle Jämille pääsi puolet. Hälytys saman pääsiäispyhän aikana oli jo toinen: pitkäperjantain vastaisena yönä Laviassa paloi rivitalo, ja ensihuoltoryhmän lavalaiset jäsenet olivat paikalla pitkän päivän. ■

Vapepa-tutka pitää auttajat kartalla

Sami Heinonen törmäsi mökkireisullaan Vapepan etsijöihin ja päätti rakentaa mobiilisovelluksen, josta olisi oikeasti hyötyä.

Teksti Sari Häkkinen

MISTÄ SAIT IDEAN VAPEPA-TUTKAAN?

– Viime kesälomilla ajoin tyttären kanssa Luopioisiin ja huomasin matkalla, että meidän mökkijärven eteläpuolella oli Vapepan etsijöitä. Kun siinä iltapäivän katsoin helikopteria, joka lenteli metsän yläpuolella, mietin, että voisin pienillä muutoksilla tehdä rakentamastani värikuulapelaajille tarkoitusta sovelluksesta oikeasti hyödyllisen. Menin Punaisen Ristin sivuille ja löysin (valmiuden koordinaattorin) Heikki Väättämöisen meiliosoitteen, kirjoitin sähköpostiin ideani ja painoin lähetä-nappia. Erilaisia palvelutarjoajia oli käynyt aiemminkin, mutta Heikkiä kiinnosti se, että lupasin tehdä homman vapaaehtoistyönä.

MITEN TUTKA MUUTTAA ETSINTÖJÄ JA NIIDEN JOHTAMISTA?

– Tutka on oikeastaan vain yksi lisänäkömä kokonaisuuden seuraamiseen. Käyttäjät ovat kokeneita etsijöitä, mutta ajatuksena oli, ettei heidän tarvitsisi omaksua monimutkaisia järjestelmiä. Riittää, että sovelluksen laittaa päälle ja sen jälkeen sen voi unohtaa taskuun. Johtaja voi sitten antaa ohjeita esimerkiksi radiopuhelimella tavalliseen tapaan.

– Johtajan pitää olla hieman perehtyneempi. Riittää, että hän pääsee nettiin ja teoriassa johtaja voi olla vaikka toisella puolella maapalloa. Hän menee Vapepa-tutkan sivulle, valitsee operaation ja saa siitä eteensä karttanäkymän. Kun operaatio on ohi, datan saa ulos ja sen voi lähettää sähköpostilla eteenpäin viranomaisille.

– Metsässä voi olla huonot yhteydet ja on tehty paljon työtä, ettei järjestelmä kaadu. Tekniikan kokonaisuus on yritetty piilottaa käyttäjänäkymän taakse.

MITEN HALUAISIT KEHITTÄÄ VAPEPA-TUTKAA ETEENPÄIN?

– Onneksi minun ei tarvitse siitä murehtia. Luulen, että kun sovellus on käytössä, alkaa tulla palautetta, että tämä ominaisuus olisi hyvä ja että kun tietoja pitäisi välittää viranomaisten järjestelmään, niin järjestelmien väliin olisi hyvä saada tällainen ”palikka”. Näistä siisteistä sisätoista mielikuvii-

KUKA? Sami Heinonen. Työskennellyt pitkään Nokialla paikannukseen ja markkinointiin liittyvissä tehtävissä. Työskentelee tällä hetkellä Sanoma Oyj:llä Senior Concept Designerina.

MIKSI? Heinonen on suunnitellut ja luonut vapaaehtoistyönä Vapepa-tutkan eli karttapohjaisen seurantajärjestelmän, jonka avulla etsinnän johtaja voi seurata etsijöiden etenemistä maastossa. Etsijät voivat merkitä tekemänsä löydöt karttaan ja lähettää niistä kuvat järjestelmään. Kootut tiedot on mahdollista lähettää loppuraporttia varten viranomaisille. Android- ja Windows Phone -puhelimilla toimiva tutka on parhaillaan koekäytössä.

KIINNOSTAVAA: Hätäkeskuslaitos otti kesäkuun alussa käyttöön älypuhelimien GPS-sijaintiin perustuvan paikannusjärjestelmän, jossa avun tarvitsija voi antaa GPS-paikkatietonsa hätäkeskuksen käyttöön avaamalla linkin hänelle lähetetystä tekstiviestistä. Samanlainen lisäpalvelu on käytössä myös Vapepa-tutkassa.

tus ulottuu vain tiettyyn pisteeseen asti.

OLET KÄYTTÄNYT TUTKAN KEHITTÄMISEEN VIIME SYKSYSTÄ LÄHTIEN VALTAVASTI AIKAA JA TEHNYT KOKO URAKAN TALKOOTÖINÄ. YLLÄTTIKÖ TYÖN MÄÄRÄ?

– Minulle tuo tyydytystä se, että tiedän, että sovelluksesta voi olla joskus oikeasti hyötyä. En osaa etsiä ketään metsästä, mutta osaan tehdä tätä. Ja voi jestas sitä päivää, kun tutkaa on oikeasti käytetty ja siitä on ollut hyötyä. Se hetki maksaa takaisin kerralla kaiken työn.

Tutustu tutkaan ja lataa ilmainen kokeiluversio omaan puhelimeesi: <https://www.vapepatutka.fi/lataa/>.

Rohkeasti kuvaamaan

Vapepassa riittää kiinnostavaa kuvattavaa, joten kamera kannattaa napata mukaan aina, kun jotain tapahtuu. Valokuvaaja Eero Sario antaa ammattilaisen vinkit kiinnostavien kuvien ottamiseen.

Kameran käyttö olisi hyvä hallita samalla tavalla kuin autolla ajaminen, vertaa valokuvaaja **Eero Sario**.

– Jos kuljettaja joutuisi katsomaan vaihdekeppiä vaihdetta vaihtaessaan, olisi hänen huomionsa pois liikenteen seuraamisesta. Myös kuvaustilanteessa kaikki kameran säätämiseen ja ruudun tuijottamiseen käytetty aika on pois kuvaustilanteen huomioimisesta ja ohikiitävien tilanteiden tallentamisesta.

Sario tietää, mistä puhuu, sillä toistakymmentä vuotta Vapepassa ensiapuryhmässä, etsijänä ja Vapepa-johdajana toimineen miehen kamerasta on lähtöisin moni Vapepa-infojen, historiajulkaisun ja esitteiden kuvista. Juuri nyt Sario suunnittelee työkseen Vapepan toiminnanohjausjärjestelmää, mutta hänet on nähty viime aikoina myös

Teksti Sari Häkkinen **Kuvat** Jussi Mansikkaviita ja Eero Sario

kamera kädessä, viimeksi Vapepan 50-vuotisjuhlassa Tampereella.

Hyviä valokuvia tarvitaan kaikkialla, sillä kuva kiinnittää huomion niin lähikaupan ilmoitustaululla kuin sosiaalisessa mediassakin. Vapepassa kuvattavaa riittää: on toimintaa, tunnetta ja usein vielä kiinnostava ympäristökin.

Osaava kuvaaja keskittyy ihmisiin

Taitava kamerankäyttäjä ehtii vangita kohdalle osuneen kiinnostavan tilanteen nopeasti ja sitä keskeyttämättä. Kameran tekniikan tunteminen ei Eero Sarioon mukaan ole hifistelyä, vaan helpottaa sekä kuvaamista että kuvattavana olemista.

– Yleensä kuvataan ihmisiä, jotka eivät ole totuneet olemaan kameran edessä, Sario toteaa. – Silloin korostuu tekniikan hallitseminen: kaikki

energia kuvaustilanteessa pitäisi laittaa kuvauksellisten tilanteiden tallentamiseen. Kannattaa lukea kameran käyttöohjeet. Kirjastot ja kirjakaupat ovat pullollaan aiheeseen liittyviä kirjoja ja työväenopistot ja kameraseurat järjestävät myös edullisia kuvauskursseja, Sario vinkkaa.

– Mitä enemmän osaa käskyttää kameraa, sitä todennäköisemmin saa otettua hankalissakin tilanteissa onnistuneita kuvia ihan peruskameralakin.

Kasvot tekevät kuvasta kiinnostavan

Sario itse on kuvannut Vapepan toimintaa sekä harjoituksissa että hälytystilanteissa. Tositilanteissa hän on huolehtinut, että kuvissa näkyy ainoastaan vapepalaisia. Vapaaehtoiset kannattaakin Sarioon mukaan tuoda kuvissa rohkeasti esiin.

– Yleensä ottaen kuva on hieman tylsä, jos siinä eivät näy kasvot, Sario huomauttaa. – Meidän toiminnassamme selän kuvaaminen on erittäin houkuttelevaa, koska liivin selkäpuolella on Vapepan logo. Monilla on logo kuitenkin myös liivin etupuolella.

Useimmiten parhaat kuvat syntyvät silloin, kun ihmiset keskittyvät kuvattavana olemisen sijaan johonkin toimintaan.

– Toiminnan ei tarvitse olla sen ihmeempää kuin että kaksi ihmistä juttelee jotain keskenään, Sario huomauttaa. – Usein olen pyytänyt kuvattavia keskustelemaan keskenään vaikka lomasuunnitelmistaan. Tilanne on niin absurdi, että ihmisiä alkaa naurattaa, ja kuviin tulee hyvä tunnelma.

Valitse, mitä kuvaat

Moni yrittää mahduttaa suurista yleisötapahtumista ja harjoituksista ottamiinsa kuviin koko paketin: ihmiset, ajoneuvot, rakennukset ja maiseman. Ammattilaisen mielestä vähemmän on kuitenkin enemmän. Tärkeintä on valita, mitä kuvaa, jotta kuvan idea välittyy katsojallekin.

– Kannattaa valita kuvaan yhdestä kolmeen ihmistä, joihin keskittyy. On hyvä, että kuvassa on yksi selkeä pääkohde. Se kannattaa sijoittaa pois kuvan keskeltä niin kutsutun kultaisen leikkauksen kohdalle eli noin kolmanneksen verran sivulle. Siten sommittelusta saa miellyttävämmän näköisen, Sario vinkkaa.

Parhaan lähikuvan saa zoomaamisen sijaan astumalla itse rohkeasti lähemmäs kuvattavia.

– Kun kuvaat läheltä ja ihmisten etupuolelta niin, että kasvot näkyvät, kuvasta tulee parempi, Sario rohkaisee. ■

Vapepa käynnistää syksyn alussa valokuvakilpailun. Pysy kuulolla: vapepa.fi ja [facebook.com/vapepa](https://www.facebook.com/vapepa).

Kannattaa rohkeasti mennä lähelle kuvattavaa. Kuvan päähenkilö on noin puolen metrin päässä kuvaajasta.

Ammattilaisen tekniikkavinkit

"AURINGONPAISTEELLA varjot voivat olla todella jyrkkiä ja tummia. Niiden pehmentämiseksi tarvitaan täytesalamaa. Digipokkarin salama riittää auringonpaisteessa kuitenkin enintään 1 ½ metriin – siinä on yksi lisäsyys kuvata lähempää."

"KANNATTAA ottaa punasilmäisyyden esto pois. Se ei poista punasilmäisyyttä, vaan vain vähentää sitä ja aiheuttaa laukaisuun viiveen ja esisalaman väläytyksen. Pahimmassa tapauksessa kuvattavat kääntävät esisalaman välähtäessä katseensa kameraan ja kuvaan tulee "peura ajovaloissa" – ilme."

"MONISSA UUSISSA kameroissa kamera valitsee tarkennuspisteen automaattisesti esimerkiksi kasvojentunnistuksen avulla. Kameran automaatiikka ei kuitenkaan aina toimi ajatuksen tavoin, joten kannattaa vaihtaa tarkennuspiste keskelle ja opetella tarkennuksen lukitus ja kuvan uudelleensommittelu ohjekirjoista tai kursseilla."

"Kameran automaatiikka ei aina toimi ajatuksen tavoin."

Vauhtia viestintään Twitteristä

Monelle sosiaalinen media on yhtä kuin Facebook. Turun Vapepa halusi viestintäänsä sähkömpää otetta ja valitsi Twitterin.

Teksti Sari Häkkinen

Turun Vapepa alkoi twiitata viime vuoden joulukuussa, kun toimikunnan lehden rinnalle toivottiin nopeampaa viestintäkanavaa. Twitteristä haluttiin viestintäväline erityisesti nuorille ja toimintaa ennestään tuntemattomille.

– Lehti on varttuneemman väen media ja Facebookin käyttäjät ovat iältään siinä 25 vuodesta ylöspäin. Nuoremmat käyttävät Twitteriä ja muita nopeampia viestinnän työkaluja. Ajattelimme, että meillä on sitten jokaiselle jotain, kertoo yksi toimikunnan twiittaajista, **Pipsa Kirjavainen**.

Seuraajat omalta paikkakunnalta

Twitter onkin Turun Vapepalle ennen kaikkea keino tuoda toimintaansa näkyväksi. Turkulaiset ovat käyttäneet helposti kännykästä päivitettävää Twitteriä paitsi tapahtumien markkinointiin, myös tunnelmien välittämiseen tapahtumien aikana. Facebookia käytetään rinnalla tarpeen mukaan.

”Ihmisiä kiinnostaa aina, mitä omalla paikkakunnalla tapahtuu, sanoo Kirjavainen. - Kuvat ovat tärkeitä. Ihmiset haluavat tietää, miltä toiminta näyttää ja millaista siellä metsässä on. Suurelle osalle ihmisistä Vapepa on täysin vieras. Olen tavannut muutaman ihmisen, jotka olivat nähneet kuviamme Twitterissä ja lähteneet sen jälkeen ottamaan selvää, mikä Vapepa on.

Turun Vapepa käyttää twiiteissään usein Turku -hashtagia, jolloin paikallisista tapahtumista kiinnostuneet käyttäjät löytävät twiitin helposti. Twitterissä hashtagit eli aihetunnukset ovat keino liittää twiitti tiettyyn aiheeseen. Lukijan kannalta ”tägäys” helpottaa viestivirran suodatta-

mista, sillä hashtagilla varustettuja twiittejä voi etsiä Twitterin hakutoiminnolla.

Vaitioloelvollisuus ei estä twiittaamista

Erityisesti hälytystehtävän aikana twiittaamista rajoittaa vaitioloelvollisuus. Turun Vapepassa on päätetty, että tositilanteessa Twitteriä voidaan käyttää viranomaisten viestinnän tukemiseen. Tarvittaessa toimikunta voi esimerkiksi jakaa kadonneen tuntomerkit viranomaisen pyynnöstä.

– Lähdetään siitä, että ei anneta ylimääräistä tietoa ulos, vaan jaetaan linkkejä esimerkiksi viranomaisten nettisivuille. Siitä selvittää kyllä sillä henkilöstöllä, mikä meillä jo on. Meillä viestihenkilöstöllä on välillä vapaita aikaa, ja kun Twitter on kännykässä, sen käyttö ei vaadi paljon.

Kirjavainen huomauttaa, että sosiaalisessa mediassa pätevät samat säännöt kuin muussakin Vapepan viestinnässä: autettavien yksityisyyttä koskevat tiedot pidetään omana tietona ja kaikessa viestinnässä noudatetaan viranomaisen ohjeita. Vaitioloelvollisuus ei kuitenkaan tarkoita täyttä some-hiljaisuutta. Turun Vapepa on Twitterin kautta esimerkiksi kiittänyt etsintöihin osallistuneita kadonneen löydyttyä. Twiitattu kiitos välittää viestin myös laajemmalle yleisölle: Vapepan riveissä pääset auttamaan.

Yllättävän helppoa

Turun Vapepan Twitter-tiliin on tällä hetkellä oikeudet neljällä ihmisellä. Osa oli twiitanut aktiivisesti jo aiemmin, mutta muutamalle Twitter oli täysin uusi aluevaltaus. Uuden viestintäkanavan omaksuminen on käynyt kaikilta helposti. Kokemusta selittää sekin, että twiittaamiseen on Turussa suhtauduttu rennosti. Päivityksiä tehdään silloin, kun on kerrottavaa eikä hiljaisina aikoina nyhjä-

Turun Vapepa@TurunVapepa

Jos metsään haluat mennä nyt, niin takuulla yllätyt. Siellä on #etsintäkurssi liikkeellä! #Vapepa #Turku

Turun Vapepa käyttää Twitteriä muun muassa tunnelmien välittämiseen tapahtumien ja koulutusten aikana.

tä tyhjästä.

– Emme koe, että meidän pitäisi olla valtakunnan ykköstwittaajia, Pipsa Kirjavainen toteaa.

– Meillä on yksi yli 60-vuotias, joka päätti ”pystymetsästä” alkaa käyttää Twitteriä. Hän sanoo, että Twitterin käyttö on vähän kuin tekstiviestiä lähettäisi: pitää vain pystyä tiivistämään sanottava siihen 140 merkkiin. ■

”Muutamat ihmiset ovat nähneet kuviamme Twitterissä ja lähteneet sen jälkeen ottamaan selvää, mikä Vapepa on.”

TYKKÄÄ VAPEPASTA FACEBOOKISSA!

VAPAAEHTOINEN pelastuspalvelu sai huhtikuussa virallisen Facebook-sivun, jota ylläpitää Punaisen Ristin keskustoimisto. Sivun toimii ulkoisen viestinnän kanavana eli sen tavoitteena on tuoda esiin Vapepan toiminnan koko kirjo maastoetsinnästä meripelastukseen ja muonituksesta sukellukseen erityisesti sellaisille kohderyhmille, joille Vapepa ei ole muista yhteyksistä ennalta tuttu.

Vapepalaiset ovat jo pitkään olleet aktiivisia sosiaalisen median käyttäjiä. Virallisen sivun ohel-

la sosiaalisessa mediassa toimiikin edelleen monia vapaaehtoisen pelastuspalvelutoimintaan liittyviä ryhmiä, sivuja ja keskustelukanavia, joilla toiminnasta kiinnostuneet voivat vaihtaa kokemuksiaan ja näkemyksiään.

Järjestääkö oma hälytysryhmäsi tai toimikuntasi tapahtuman tai tempauksen, joka voisi kiinnostaa myös muita pelastuspalveluhenkisiä ihmisiä? Kerro juttuvinkiksi Vapepan tiedottajalle **Sari Häkkiselle**, p. 020 701 2003 tai sari.hakkinen@punainenristi.fi.

Vapepan 50-vuotisjuhla viikonloppua vietettiin Tampereella 28.-29.3. satojen vapaaehtoisten voimin. Perjantain ensihuoltoharjoituksessa hiottiin myös ensiaputaitoja.

Hyvän mielen harjoitus

Etsijät ja viestiväki saivat kosketuksen ensihuoltoon hämäläisten vapaaehtoisten järjestämässä juhla viikonloppu harjoituksessa Tampereella. Harjoituksen tavoite oli yksinkertainen: ensihuolto tutuksi ja hyvä tunnelma kaikille.

Teksti Sari Häkkinen **Kuvat** Eero Sario

Kymmenkunta huomioliiveihin sonnustautunutta ihmistä puuhaa valttavan valkoisen pressu-mytyä ympärillä. Lähistöllä hyörii myös pitkänhuiskea mies, joka silloin tällöin näyttää antavan ohjeita muille. Joku käynnistää sähköpumpun, ilman täyttää tasainen hurina ja pressu alkaa kumpuilla kohota maasta.

Ikkunasta joukkoa vilkuilee kaksi hyvätuulista naista, Hämeen maakuntatoimikunnan puheenjohtaja **Pia Yli-Pirilä** ja harjoituksen johtaja **Anneli Häkkinen**.

– Tarkoituksena on, että rastivalvoja ei avaa suutaan, jos kasaajat eivät riko telttaa, Häkkinen naurahtaa. – Tässä koulutetaan ihmisiä, jotka osaavat tulevaisuudessa opettaa teltan kasaamisen muille.

Kohderyhmä valmiina

Ollaan Poliisiammattikorkeakoulun harjoituskaupungissa Tampereen Hervannassa ja meneillään on Vapaaehtoisen pelastuspalvelun 50-vuotisjuhla viikonloppu ensimmäinen tapahtuma, hämäläisten vapaaehtoisten järjestämä perjantai-illan ensihuoltoharjoitus. Ulkona kasattavat ilmakaaritelat on saatu lainaan Punaisen Ristin logistiikkakeskuksesta Tampereen Kalkusta.

– Telttaa voidaan käyttää, kun on isoja onnettomuustilanteita. Sitä on käytetty esimerkiksi muo-

nitukseen tai evakuoitujen kokoamispaikkana. Toivottavasti telttaa innostutaan tämän jälkeen hyödyntämään, Häkkinen ja Yli-Pirilä toivovat.

Innostus on tämän harjoituksen ykköstavoite. Suuri osa juhla viikonloppua varten Tampereelle saapuneista vapepalaisista yöpyy ammattikorkeakoulun asuntolassa, ja heistä hämäläiset ovat saaneet harjoitukselleen otollisen kohderyhmän.

– Ihmiset, jotka tulevat kauempaa ja majoituvat tänne, eivät välttämättä muuten tulisi ensihuoltoharjoitukseen, Häkkinen toteaa. – Toivomme, että he innostuvat ja vievät tätä asiaa eteenpäin.

Ulkona valkoinen mytty kohoaa ja pullahtaa täyteen mittaansa. Pressun ulkopuolella hyöriineet ihmiset sujahtavat teltan sisään.

Tekemistä jokaiselle

Telttatreenin lisäksi maakuntatoimikunnan vapaaehtoiset ovat suunnitelleet harjoitukseen ensiapurastin ja viisi karttahoito rastia, joissa osallistujat ryhmittäin kehittävät ratkaisuja äkillisiin tilanteisiin evakuoinnista liikenneonnettomuuteen ja tulipalosta yläkoulun pommiuhkaan.

– Nämä tilanteet ovat, jos eivät ihan arkea, niin ainakin realismia. Tiedän itse olleeni joka "keississä", jota täällä harjoitellaan, Yli-Pirilä kertoo.

Harjoituksen tapahtumapaikka on tavanomaista houkuttelevampi: Poliisiammattikorkeakoulu on antanut tavallisesti yleisöltä suljetun harjoituskaupunkinsa illan ajaksi vapepalaisien käyttöön. "Kaupungin" katujen varrella on kirjasto ja kukka-kauppa, Alkokin. Suuren luokan äksöniä ei tässä harjoituksessa kuitenkaan nähdä, sillä vajaan parin sadan järjestäjän ja osallistujan siirtely harjoituspisteestä toiseen kävisi tiiviissä iltaharjoituksessa liian vaikeaksi. Eikä Alkossakaan ole ovea, kylmä ikkuna vain.

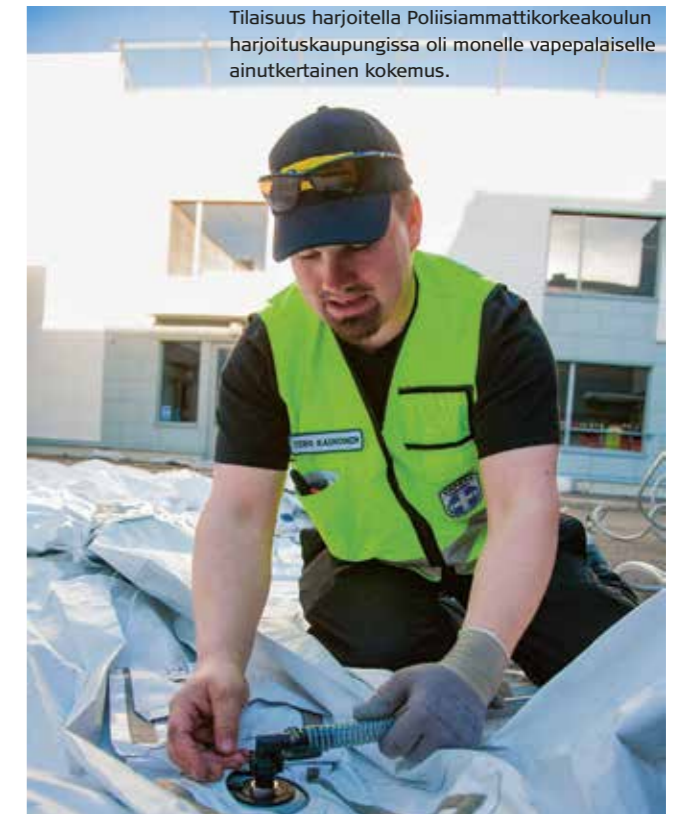
– Keisseissä oli huomioitava, ettei ryhdytä aikataulunkaan puolesta oikeita ihmisiä käsittelemään. Paperiharjoitukset antavat mahdollisuuden siihen, että ihmiset voivat liikkua helposti rastilta toiselle, Yli-Pirilä sanoo. – Tässä harjoituksessa tulee esille monipuolisuus verrattuna siihen, jos oltaisiin esimerkiksi evakuoitu ammattikorkeakoulun asuntola. Silloin muutama olisi tehnyt ja muut katsoneet, hän toteaa.

Hälytyksissä tarvitaan moniosaaja

Naisten mielestä valmius tarttua monipuolisiin tehtäviin on vapepalaisen perustaito. Esimerkiksi Kauhajoen kouluampumisen yhteydessä henkisen tuen vapaaehtoiset tekivät välillä voileipiä koulun nuorille ja heidän auttajilleen.

– Eikä tämä ole ihan uuttakaan. Perustin Hä-

Tiedän itse olleeni joka "keississä", jota täällä harjoitellaan.

Tilaisuus harjoitella Poliisiammattikorkeakoulun harjoituskaupungissa oli monelle vapepalaiselle ainutkertainen kokemus.

meenlinnassa vuonna 1995 henkisen tuen ryhmän ja kun tuli esimerkiksi tulipalo, meidän vapaaehtoisemme järjestivät henkisen tuen lisäksi majoituksen ja vaatetuksen, Yli-Pirilä kertoo. – Viimeisen 10 – 15 vuoden aikana on alettu olemaan ensihuoltoon valmiita – kun tulee jotain uutta, alku on aina hitaampaa.

– On myös pitkän linjan vapepalaisia, joilta menevät henkinen tuki ja ensihuolto sekaisin. Moni sanoo, että en minä sitä henkistä tukea. Jokainen osaa kuitenkin tehdä voileipiä, Häkkinen toteaa.

Viisikymppinen oppii uutta

Ilmakaaritelta on päästänyt viimeiset pihauksensa ja ensiapurasti pistetty kasaan. Kahvin tuoksu vetää väkeä ulkoa muonituspisteelle ja sämpyläriivistön edessä kiemurtelee pitkä jono nälkäisiä osallistujia. Pahvimukit täyttyvät, omenat ja voileivät sujahtavat paperipusseihin. Paperirasteilla vielä yksi ryhmä viimeistelee kesken jäänyttä tehtävää.

Anneli Häkkinen on iltaan tyytyväinen.

– Mukana on ollut paljon kiinnostuneita ja ihmiset ovat jaksaneet keskittyä, vaikka asia on tuttuakin. Ja moni on kysynyt, saako harjoitukset itselleen.

Tavoite – hyvä fiilis – on siis saavutettu. Samalla päästiin karistamaan turhaa mystiikkaa ensihuollon ympäriltä.

– Ensihuollon hälytykset lisääntyvät Vapepassa koko ajan. Ollaan aloitettu etsinnästä ja siihen on tullut viesti ja sitten ensihuolto. Viisikymppinenkin voi kehittyä, Häkkinen ja Yli-Pirilä summaavat. ■

Muovilapioilla ja sisulla öljyä vastaan

Vapepan valmiuspäivystäjä Antero Salo sai sunnuntai-iltana 1.6. yllättävän puhelun Raahen palolaitokselta. Paikallisesta Rautaruukin tehtaasta oli valunut vesistöön tonnikaupalla ympäristölle vaarallista raskasta polttoöljyä. Seuraavaksi aamuksi olisi saatava 30 vapaaehtoista Raahen rantoja siivoamaan.

Teksti Sari Häkkinen Kuva Joonas Fritze / WWF Suomi

Ensimmäisenä **Antero Salo** soitti WWF:lle, joka on kouluttanut vapaaehtoisia öljyntorjuntaan ja öljyntorjuntajoukkojen johtamiseen. Apuun hälytettiin myös muita ryhmiä, jotka olivat ilmoittaneet ympäristöonnettomuudet osaamisalueeseen. Seuraavana aamuna valkoisiin suojajalareihin, laseihin, hanskoihin, kumppareihin ja hengityssuojaimiin sonnustautuneet vapaaehtoiset kävivät raskaan polttoöljyn kimppuun heppoisilta näyttävillä, mutta tehokkain aseilla: muovilapioilla ja tiskiharjoilla kädessä, ytyaineena tavallinen fairy.

Hikistä ja hidasta puuhaa

Vapaaehtoisen näkökulmasta öljyntorjunta helteessä on hikistä, hidasta ja haisevaakin puuhaa. Puhdistamiseen tarvitaan paljon väkeä, siltä työ etenee hitaasti. Raahessa isot kivet kuurattiin puhtaiksi paikan päällä, pienemmät kerättiin ämpäreihin muualla pestäviksi tai hävitettäväksi. Lintujakin pestiin – puhdistettaviksi suostuivat vain poikaset ja yksilöt, joilta öljy oli vienyt lentokyvyn. Vapaaehtoisten onneksi vesi oli operaation aikana matalalla, jolloin pesijät pääsivät lapioineen ja harjoineen pitkälle rantaan.

Päästessään iholle tai hengitysteihin öljy on vaarallista paitsi eläimille, myös ihmisille. Myös Raahessa helteisimpinä päivinä öljy kärsi. Koko päivän hellesäissä huhkineita vapaaehtoisia uhkasi kemikaalien lisäksi myös nestehukka. Sitä ehkäistäkseen palolaitoksen henkilökunta varusti rannoille lähtevät vapaaehtoiset vesipulloin.

– Perehdytyksessä otettiin riskitekijät huomioon ja teroitettiin, että on otettava juotavaa tar-

peeksi mukaan, Vapepan väkeä osan aikaa johtanut Antero Salo kertoo. – Missään ei menty hälläväliä-tyylillä ja muonitus ja muu huolto hoidettiin palolaitoksen henkilöstöllä kiitettävästi.

Pitkät päivät eivät onneksi vieneet vapaaehtoisten motivaatiota. Yhteishenki oli hyvä ja päämäärä yhteinen: rannat puhtaiksi ja ympäristövahingot mahdollisimman pieniksi.

Johtaminen helppoa

Vapepa-johtaja Salo saapui operaation johtokeskukseen ensimmäisenä ja lähti viimeisenä. Rannan homman hoitivat hänen mukaansa kuitenkin rannoilla huhkineet vapaaehtoiset ja viranomaiset. Myös valmiuspäivystäjät ehtivät reilun viikon kestäneen rupeaman aikana soittaa monta hälytyskierrosta. Koska arkena työhön oli vaikea saada riittävästi tekijöitä, paikalle päässeet vapaaehtoiset urakoivat pitkiä päiviä aamusta iltaan.

Vapepa-johtajalle tehtävä oli Salon mukaan tavanomaisesta poikkeava, mutta helppo. Viranomaiset muodostivat vapaaehtoisista toimintaryhmät, antoivat heille tehtävät sekä järjestivät perehdytyksen, varustuksen ja huollon. Kuljetuksen järjestivät palolaitos ja paikallinen meripelastusyhdistys.

Hälytyksen jälkeen WWF otti omat vapaaehtoisensa johdettavikseen, joten Salon vastuulle jäivät muiden hälytysryhmien vapaaehtoiset.

– Vapepa-johtajalla oli helppoa, koska ei tarvinnut suunnitella. Tavanomaisimmassa tehtävässä eli etsinnöissä tehdään jatkuvasti poliisin kanssa yhteistyötä, suunnitellaan ja lohkotetaan etsintäaluetta kartalla. Nyt palolaitoksen henkilöstö hoiti toiminnan ja minä olin apuna niin, että he tiesivät, minkä verran vapepalaisia oli paikalla, Salo kertoo.

WWF:n mukaan Raahen öljyntorjuntaoperaatio oli suurin 30 vuoteen. WWF:n, MPK:n ja muiden Vapepa-järjestöjen vapaaehtoisia oli mukana satoja ja yhteensä he tekivät tuhansia henkilötyötunteja. Reilun viikon aikana vapaaehtoiset osoittivat voimansa: viranomaisten ja vapaaehtoisten yhteistyöllä rannoilta siivottiin arviolta 200 tonnia öljyyntynyttä jätettä. ■

Öljyntorjunta helteessä on hikistä, hidasta ja haisevaakin puuhaa.

Viranomaiset muodostivat vapaaehtoisista toimintaryhmät, antoivat heille tehtävät sekä järjestivät perehdytyksen, varustuksen ja huollon. Kuljetuksen järjestivät palolaitos ja paikallinen meripelastusyhdistys.

OLETKO KIINNOSTUNUT ÖLJYNTORJUNNASTA?

WWF Suomi kouluttaa vapaaehtoisia puhdistamaan rantoja öljyvahingon jälkeen. Öljyntorjuntajoukoille tarjotaan peruskoulutuksen lisäksi syventävää koulutusta sekä koulutusta öljyyntyneiden eläinten käsittelyyn ja hoitamiseen.

Lue lisää: wwf.fi.

Toiminnanohjausjärjestelmä uudistuu - vaikuta nyt!

Vapepalle rakennetaan uusi toiminnanohjausjärjestelmä loppuvuoden ja ensi vuoden aikana Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksen turvin. Tulevien käyttäjien toivotaan osallistuvan kehittämiseen heti alusta alkaen – näin saamme luotua mahdollisimman hyvän eri käyttäjäryhmien todellisia tarpeita vastaavan järjestelmän. Järjestelmä on saanut työnimen OHTO, joka on lyhenne sanoista Ohjaamme Toimintaa.

OHTOn toiminnallisuudet kehitetään pienissä osissa ja julkaistaan käyttäjien palautetta varten noin kahden viikon välein koko kehityksen ajan. Alustava lista keskeisimmistä toiminnallisuuksista sisältää muun muassa seuraavat osa-alueet:

- Jäsenten ja hälytysryhmien hallinta
- Koulutusten hallinta
- Valtakunnallinen hälytysjärjestelmä
- Hälytysoperaatioiden hallinta

- Tapahtuma- ja koulutuskalenteri
- Toiminnan raportointi
- Julkaisujärjestelmä web-sivuston ylläpitoa varten.

Lue lisää tietoa OHTOsta ja siitä, miten voit tukea sen kehittämistä sivulta www.vapepa.fi/ohto/.

Voit myös ottaa suoraan yhteyttä projektisuunnittelija **Eero Sarioon**: eero.sario@punainenristi.fi, puh. 020 701 2019.

Eero Sario

ILEDAREN konstateras att det är hög tid att inleda arbetet med att rekrytera ungdomar till Frivilliga räddningstjänsten. Såväl nuvarande som nya frivilliga drar nytta av aktivitet på sociala medier, utveckling av systemet för verksamhetsstyrning och mer flexibel utbildning genom att man erbjuder undervisning i olika former.

DEN NYA patrullefterspanningsmetoden blir en del av Frivilliga räddningstjänstens "verktygsback". Redan i höst kommer man delvis att märka att utbildningarna förändras. Fortbildning för FRT-ledare (Vapepa-ledare) ordnas 7.2.2015.

VID FRIVILLIGA räddningstjänstens 50-årsjubileum i mars fick Katja Ruostila ta emot utmärkelsen som Årets frivilliga räddare 2013. Vid huvudfesten publicerades också Frivilliga räddningstjänstens 50-årshistorik. Jubileumsåret avslutas med två forum för Frivilliga räddningstjänsten: Södra Finlands räddnings-

tjänstforum blir en kryssning 22-23.11 medan räddare i norra Finland samlas på Syöte 29-30.11.

INOM FRIVILLIGA räddningstjänsten finns det mycket att fotografera. Fotografen Eero Sario tipsar att bilder av aktiviteter som tas på nära håll och där det finns ett tydligt huvudmål i allmänhet fungerar bäst. I höst drar Frivilliga räddningstjänsten igång en fototävling. Mer information kommer att publiceras på Facebook och Frivilliga räddningstjänstens webbplats i ett senare skede.

DEN RADAR för Frivilliga räddningstjänsten som Sami Heinoen har utvecklat som frivilligarbete är en mobilapp som ger spaningsledaren möjlighet att i realtid följa med hur efterspanarna avancerar i terrängen. Radarn fungerar på Android- och Windows Phone-telefoner och testning av appen pågår som bäst.

RÖDA KORSET har skapat en officiell Facebook-sida för Frivilliga

räddningstjänsten. För kommittéer är Twitter också ett bra alternativ för närvaro på sociala medier: till exempel Turun Vapepa, Frivilliga räddningstjänsten i Åbo, har genom Twitter fått fart på sitt kommunikationsarbete.

FRIVILLIGA räddningstjänsten har deltagit i arbetet med att putsa stränderna vid Brahestad efter en oljeläcka i Rautaruukis fabrik. WWF utbildar frivilliga i oljebekämpning.

ETT VERKSAMHETSSTYRNINGS-SYSTEM byggs upp för Frivilliga räddningstjänsten under slutet av det här året och nästa år, tack vare finansiering från Penningautomatföreningen. Det är önskvärt är de som ska använda systemet själva delta i utvecklingsarbetet från första början för att se till att systemet faktiskt motsvarar behoven på bästa möjliga sätt. Mer information finns på www.vapepa.fi/ohto/ (på finska) eller så kan du ta kontakt med projektplanerare Eero Sario: eero.sario@rodakorset.fi, tfn 020 701 2019.

FRIVILLIGA

Räddningstjänsten har fått gåvor: Lantmäteriverket donerade i våras 125 000 kartblad till Frivilliga räddningstjänsten medan Röda Korsets Ule-

åborgs distrikt har fått en räddningsutrustad snöskoter av BRP Finland.

FÖRSTA OMSORGEN-ÖVNING

Efterspanare och kommunikationsfolk fick bekanta sig med första omsorgen vid en övning som frivilliga ordnade i Tammerfors i samband med Frivilliga räddningstjänstens jubileumsveckoslut. Målet var enkelt: öka kunskaperna om första omsorgen och få alla på gott humör.

I Frivilliga räddningstjänstens 50-årsjubileum deltog hundratals frivilliga. Övningen i första hjälpen var det första evenemanget under jubileumsveckan. De frivilliga fick tillfälle att öva i Polisyrkes-högskolans övningsstad i Hervanta i Tammerfors.

Volontärerna i Tavastland hade prickat in en första hjälpen-kontroll och fem kartövningskontroller i

övningen. Gruppvis fick deltagarna hitta på lösningar på plötsliga situationer, från evakuering till trafikolyckor och ett bombhot mot en högstadieskola.

– De här situationerna är om inte direkt vardagsmat så åtminstone realistiska, säger **Pia Yli-Pirilä**, ordförande för landskapskommittén i Tavastland.

Hon konstaterar att beredskapen att ta sig an uppdrag av olika slag med kort varsel är grundläggande inom Frivilliga räddningstjänsten.

– Vi får in allt fler första omsorgen-larm inom Vapepa. Man kan fortsätta att utvecklas även efter 50, betonar Yli-Pirilä.

MED I SORGENS FÖRSTA STUND I JÄMIJÄRVI

Med i sorgens första stund i Jämsjärvi

Frivilliga inom första omsorgen fanns på plats för att stöda flera dussin anhöriga och vänner efter att ett flygplan på påskdagen störtade i Jämsjärvi i Satakunta.

För eftervården efter olyckan ansvarade räddningsmyndigheterna tillsammans med Satakunta sjukvårdsdistrikts beredskapsgrupp för psykiskt stöd samt Röda Korsets grupp för första omsorgen.

– Gruppens insatser var lugna och avskalade. Vi fanns tillgängliga, men vi trängde oss inte på någon, berättar Frivilliga räddningstjänstens beredskapsutbildare **Anja Tunturi**.

Efter olyckan samlades fallskärmshoppare och offrens anhöriga i Jämsi, men där fanns också räddningspersonal, representanter för massmedia och många andra nyfikna. Antalet personer i behov av stöd var 170.

Anja Tunturi har erfarenhet av att vara frivillig inom första omsorgen. Hon deltog bland annat i första omsorgen-insatserna efter skolskjutningen i Kauhajoki. Det som inspirerar medlemmarna i en första omsorgen-grupp är att man kan lindra en annan människas nöd.

– Svåra stunder tar man sig igenom tillsammans, framhåller Tunturi.

TÄMÄN MERKIN TAKANA ON TUHANSIA HYVIÄ TEKOJA

RAY TUKEE TÄNÄ VUONNA
VAPAAEHTOISEN PELASTUSPALVELUN
HYVIÄ TEKOJA 716 000 EUROLLA.

Tämän merkin takana on tuhansia hyviä tekoja.
RAY rahoittaa vuosittain n. 800 järjestön toimintaa.
Sadattuhannet saavat apua eri elämäntilanteissa.